

ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ κατέθεσαν πρόταση «Σύστασης ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί της «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών». (άρθρο 86 παρ. 3 Συντάγματος, άρθρα 153 κ.ε. Κανονισμού της Βουλής και άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ευθύνης Υπουργών, όπως ισχύει σήμερα).

Ακολουθεί η πρόταση:

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 12 Φεβρουαρίου 2018

ΠΡΟΤΑΣΗ

Σύστασης ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης κατά το άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος, τα άρθρα 153 επ. του Κανονισμού της Βουλής και το άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί της «Ποινικής Ευθύνης Υπουργών».

(άρθρο 86 παρ. 3 Συντάγματος, άρθρα 153 κ.ε. Κανονισμού της Βουλής και άρθρο 5 του Ν. 3126/2003 περί «Ευθύνης Υπουργών, όπως ισχύει σήμερα).

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Η χώρα, όπως είναι γνωστό, διανύει σήμερα μια περίοδο αποφασιστικής καμπής, που σηματοδοτεί την οριστική ρήξη με την πολιτική διαφθορά και διαπλοκή του παρελθόντος. Η διασπάθιση του δημοσίου χρήματος στους πιο ευαίσθητους τομείς, όπως στον χώρο της υγείας και της άμυνας της χώρας, τα θαλασσοδάνεια σε κόμματα και Μ.Μ.Ε., τα «μαύρα» ταμεία, οι φορολογικοί παράδεισοι και τα κάθε είδους εξωθεσμικά κέντρα εξουσίας, συνέθεταν ένα σαθρό πολιτικό οικοδόμημα των προηγούμενων κυβερνήσεων σε βάρος της κοινωνικής ευημερίας.

Η σημερινή κυβέρνηση διαθέτοντας την πολιτική βούληση, έθεσε ως έναν από τους κορυφαίους στόχους την πάταξη της διαφθοράς, τη σύγκρουση με τα διαπλεκόμενα συμφέροντα και την ανάδειξη και απόδοση πολιτικών ευθυνών, που θα φέρουν την επιδιωκόμενη κάθαρση, εξυγίανση και πολιτική σταθερότητα. Την τελευταία τριετία δεκάδες υποθέσεις που λίκνιζαν ξεχασμένες σε συρτάρια επί δεκαετίες, ήρθαν στο φως, πήραν το δρόμο προς τη Δικαιοσύνη και αποκάλυψαν το μέγεθος των πολιτικών σκανδάλων. Λίστες φορολογικών παραδείσων με αδήλωτες περιουσίες, επιβεβαίωσαν τις

διαστάσεις που είχε προσλάβει η φοροδιαφυγή και οι υπεύθυνοι οδηγούνται, έστω και καθυστερημένα, στη δικαιοσύνη.

Οι πολιτικές ευθύνες, ωστόσο, δεν αναζητήθηκαν στο προβλεπόμενο κατά τη ρύθμιση του Συντάγματος χρόνο και η συγκάλυψη ήταν η πάγια συνέπεια. Η έλλειψη πολιτικής βούλησης δεν επέτρεπε τη δημιουργία ισχυρού θεσμικού πλέγματος κατά της διαφθοράς και της διαπλοκής. Αντιθέτως ενθάρρυνε τέτοια νοσηρά φαινόμενα. Εξέτρεφε τη νοοτροπία του παράνομου πλουτισμού και της ασυδοσίας. Διέβρωσε τον κρατικό μηχανισμό και διέλυσε την δημόσια οικονομία.

Η αποστολή μιας νέας δικογραφίας προς τη Βουλή για διερεύνηση οικονομικών εγκλημάτων 2 Πρωθυπουργών και 8 Υπουργών ενδεικνύει, ότι η έκταση των φαινομένων οικονομικής διαφθοράς στη χώρα μας υπερέβαινε τις λογικές προβλέψεις. Οι ως τώρα ενδείξεις συνηγορούν για ό,τι στην αρχή αποτελούσε μια απλή υποψία ή φόβος: Το ύψος των αξιόποινων οικονομικών συναλλαγών (απιστία σε βάρος του δημοσίου, δωροληψία – δωροδοκία, νομιμοποίηση παράνομων εσόδων) ήταν δυσθεώρητο, ικανό να επηρεάζει τη δημόσια οικονομία της χώρας, αλλά και την ποιότητα της παρεχόμενης περίθαλψης. Εξάλλου η αποκάλυψη της πραγματικής εικόνας της διαφθοράς σχηματοποιεί και ένα άλλο προβληματικό για το κράτος δικαίου φαινόμενο. Για πολύ καιρό οι οικονομικές καταχρήσεις έμεναν στο απυρόβλητο με εναλλασσόμενη την ευθύνη των κρατικών λειτουργιών γι' αυτό. Άλλοτε η Διοίκηση υπέθαλπε ή καθυστέρουσε τη διερεύνηση, άλλοτε η Βουλή είχε σπεύσει να περατώσει τις εργασίες της, με αποτέλεσμα να εξαλειφθεί η ευθύνη με απόσβεση της προβλεπόμενης προθεσμίας, άλλοτε η ίδια η Δικαιοσύνη καθυστέρουσε τη διαβίβαση δικογραφιών προς τη Βουλή. Είναι φανερό ότι η παραπάνω υπόθεση στηρίχθηκε σε θεσμικά ελλείμματα, που για πολλά χρόνια υπήρχαν στη διαδικασία έγκρισης, τιμολόγησης, αποζημίωσης χωρίς διαπραγμάτευσης και συνταγογράφησης των φαρμάκων χωρίς κανόνες

Σήμερα η ελληνική Βουλή έχει μια ιστορική ευκαιρία να συμβάλει στην αλλαγή σελίδας, στην προσπάθεια εξυγίανσης της οικονομίας, της λειτουργίας του κράτους και του συστήματος υγείας.

ΔΙΑΒΙΒΑΣΗ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

Με βάση τα αναφερόμενα στο υπ. αριθμόν 1344/05.02.2018 έγγραφο της Εισαγγελέως του Αρείου Πάγου, υποβληθέν δια του υπ. αριθμόν: 9986/06.02.2018 εγγράφου του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων διαβιβάστηκε στη Βουλή των Ελλήνων η ποινική δικογραφία με ΑΒΜ ΕΔ 2016/373 κατά το μέρος που αφορά την διερεύνηση ενδεχόμενης ποινικής ευθύνης των : 1) Αντωνίου Σαμαρά, Πρωθυπουργού από την 20.06.2012 έως την 26.01.2015, 2) Παναγιώτη Πικραμμένου, Πρωθυπουργού από την 16.5.2012 έως την 20.6.2012, 3) Δημητρίου Αβραμόπουλου, Υπουργού Υγείας από το έτος 2006 έως το έτος 2009, 4) Ανδρέα Λοβέρδου, Υπουργού Υγείας από την 7.9.2010 έως την 17.5.2012, 5) Ανδρέα Λυκουρέντζου, Υπουργού Υγείας από την 21.6.2012 έως την 25.6.2013, 6) Μάριου Σαλμά, Αναπληρωτή Υπουργού Υγείας από την 22.6.2012 έως την 23.6.2013, 7) Αδώνιδος- Σπυριδωνος Γεωργιάδη, Υπουργού Υγείας από την 25.6.2013 έως την 9.6.2014, 8) Ιωάννη Στουρνάρα, Υπουργού Οικονομικών από την 5.7.2012 έως την 10.6.2014, 9) Ευάγγελου Βενιζέλου, Υπουργού Οικονομικών από την 17.6.2011 έως την 21.3.2012 και αντιπρόεδρο της Κυβέρνησης από την 25.6.2013 έως την 25.1.2015 και 10) Γεωργίου Κουτρουμάνη, Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης από τον Ιούνιο

2011 έως τον Μάιο 2012 για τις πράξεις: α) δωροληψίας πολιτικών αξιωματούχων (άρ. 159 παρ. 1 ΠΚ, όπως αντικαταστάθηκε με την υποπαρ. ΙΕ4 του άρθρου πρώτου του Ν. 4254/2014 (ΦΕΚ Α' 85/7.4.2014, β) της παθητικής δωροδοκίας (άρθρο 235 παρ. 1-2ΠΚ, όπως ισχύει με το άρθρο δεύτερο παρ. 1 Ν. 3666/2008 (ΦΕΚ Α' 105/10-06-2008) και με την παρ. 9 α του άρθρου 24 ν. 3943/2011 (ΦΕΚ Α' 66/31.3.2011) και γ) της απιστίας σχετικά με την υπηρεσία, το αντικείμενο της οποίας έχει συνολική αξία μεγαλύτερη των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ, στρεφόμενης κατά του Δημοσίου, εκ της οποίας η ζημία που προκλήθηκε ή οπωσδήποτε απειλήθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, η οποία υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ, (άρθρα 256 περ. γ' υποπερ. ββ, 263 ΠΚ σε συνδυασμό με άρθρα 1 παρ. 1 εδ. β' Ν. 1609/1950). Προς διερεύνηση υποβάλλονται και οι από 21-2-2017, 8-3-2017 και 13-4-2017 αναφορές των Ανδρέα Λοβέρδου, Βασιλείου Κεγκέρογλου και Εύης Χριστοφιλοπούλου, αντίστοιχα, αναφορικά με την μη τιμολόγηση φαρμάκων και την αύξηση της ετήσιας φαρμακευτικής δαπάνης για το έτος 2015, από τον τότε Υπουργό Υγείας, για την υπό στοιχείο (γ) ως άνω πράξη.

Η δικογραφία περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό εγγράφων, μεταξύ των οποίων ενδεικτικά έγγραφα του Υπουργείου Υγείας, έγγραφο του Υπουργού Δικαιοσύνης ΔΑΔ προς την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου με συνημμένα δημοσιεύματα σε ιστοσελίδα, Έκθεση (Ιανουάριος 2013) Μικτού Κλιμακίου Ελέγχου του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, ερωτήσεις βουλευτών, δημοσιεύματα εφημερίδων, έγγραφα του Αμερικανικού Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών (FBI) προς ελληνικές αρχές προς χρήση μόνο σε σχέση με ειδικά αναφερόμενα πρόσωπα (βλ. παρακάτω), αναφορά και κατάθεση εγγράφων από τρεις βουλευτές της Δημοκρατικής Συμπαράταξης, ένορκες καταθέσεις μαρτύρων στο πλαίσιο δικαστικών και διοικητικών ερευνών, μεταξύ των οποίων και προστατευόμενων κατά το Ν. 2928/2001 μαρτύρων, αλληλογραφία μεταξύ ελληνικών και αμερικανικών αρχών σχετική με το Αίτημα Αμοιβαίας Δικαστικής Συνδρομής σε Ποινικές Υποθέσεις, Βούλευμα (υπ' αριθ. 426/2017) του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών το οποίο διατάσσει άρση απορρήτου ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και κάθε άλλου είδους επικοινωνίας.

ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΣΕΣ ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

Η Φαρμακευτική πολιτική έχει αποτελέσει διαχρονικά πρόσφορο πεδίο κερδοφορίας μέσω αθέμιτων πρακτικών και αδιαφανών συναλλαγών. Η Ελλάδα ως χώρα δείκτης, σημείο αναφοράς, παρουσίαζε ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς επηρέαζε σημαντικά με τη διαμόρφωση της εγχώριας τιμολογιακής πολιτικής τις τιμές φαρμάκων στη διεθνή αγορά. Η διερεύνηση της υπόθεσης της Novartis ξεκίνησε από τις αμερικανικές δικαστικές αρχές, λόγω ενδείξεων αθέμιτου ανταγωνισμού σε βάρος άλλων φαρμακοβιομηχανιών.

Η Novartis AG είναι ένας «κολοσσιαίος» πολυεθνικός όμιλος «καινοτόμων» χημικών, φαρμακευτικών και εν γένει προϊόντων υγείας, με έδρα την Βασιλεία της Ελβετίας. Δραστηριοποιείται σε 185 χώρες μέσω θυγατρικών εταιριών, ενώ συνεργάζεται με περισσότερα από 300 πανεπιστημιακά ιδρύματα. Διαθέτει ένα διευρυμένο χαρτοφυλάκιο που περιλαμβάνει: καινοτόμα φάρμακα (Novartis), οφθαλμολογικές θεραπείες (Alcon) και γενόσημα φάρμακα (Sandoz). Κατέχει ηγετικές θέσεις μεταξύ των φαρμακευτικών εταιριών και συγκαταλέγεται

ανάμεσα στους κορυφαίους επενδυτές στην Έρευνα και Ανάπτυξη παγκοσμίως, επενδύοντας 9,0 δισ δολάρια το 2016. Στην Ελλάδα δραστηριοποιείται από το 1997, με τη δημιουργία της Novartis Hellas AEBE, η οποία ανήκει στον όμιλο Novartis AG.

Δύο συγκλίνοντα φαινόμενα οδήγησαν στην ανάγκη διερεύνησης της φαρμακευτικής πολιτικής, ιδίως της εταιρείας Novartis και των επιπτώσεών της.

Το **πρώτο** ήταν ότι στη χώρα μας από το έτος 2000 και ύστερα διαπιστώνονται: σημαντική αύξηση της συνολικής φαρμακευτικής δαπάνης, δημόσιας και ιδιωτικής υπερτιμολογήσεις και υπερβολικά υψηλές χορηγίες για κάλυψη δαπανών, για συνέδρια, συγγραφές άρθρων, κλινικές ή μη έρευνες (και μάλιστα με παράλειψη νόμιμων διατυπώσεων, όπως π.χ. η αναγγελία στους ΕΛΚΕ).

Το **δεύτερο** ήταν ότι αμερικανικές έρευνες επικεντρώθηκαν στις οικονομικές δραστηριότητες της φαρμακευτικής εταιρείας Novartis και προχώρησαν σε αναδρομικές διερευνήσεις.

Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα εγχώρια και τα διεθνή στοιχεία συσχετίζονται επειδή η τιμολογιακή πολιτική μιας χώρας, όπως η Ελλάδα λαμβάνεται υπόψη για τη διαμόρφωση των τιμών σε ευρύτερους κύκλους χωρών.

Από τη συνδυασμένη ανάγνωση των εγγράφων, μαρτυρικών καταθέσεων και άλλων προκύπτουν ενδεικτικά τα εξής:

Τα προβληματικά φαινόμενα του φαρμακευτικού τομέα έχουν τις ρίζες τους το 2000 όταν η συνολική φαρμακευτική δαπάνη ήταν 1,4% του ΑΕΠ ενώ σε άλλες χώρες της ΕΕ ήταν στο 1,3%, η δε αντίστοιχη δημόσια δαπάνη ήταν 0,9% του ΑΕΠ στη χώρα μας ενώ στις άλλες χώρες της ΕΕ ήταν στο 0,8% του ΑΕΠ. Σταδιακά η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη άρχισε να αυξάνεται ραγδαία σε ετήσια βάση, σημειώνοντας παγκοσμίως πρωτόγνωρους αυξητικούς ρυθμούς. Το 2010 η ετήσια δημόσια φαρμακευτική δαπάνη έφτασε το 2,1 % του ΑΕΠ και ήταν διπλάσια από το μ/ο της ΕΕ που ήταν στο 1%. Αυτά προκύπτουν από τον ΟΟΣΑ, την ΕΛΣΤΑΤ και την Ευρωπαϊκή Στατιστική Αρχή. Η δαπάνη οφείλεται σε αλόγιστη χρήση, προκλητή ζήτηση από υπερσυνταγογράφηση και υπερτιμολόγηση. Η Ελλάδα επηρέαζε άμεσα τις τιμές των φαρμάκων σε 30 χώρες. Η δε έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής δημοσιευθείσα το 2013, αναφέρεται ότι προκύπτει εκτεταμένη διαφθορά στο σύστημα υγείας της Ελλάδας και ειδικότερα στον τομέα των φαρμάκων (έγκριση, τιμολόγηση κλπ). Στην ανωτέρω μελέτη αναφέρεται ότι ένας από τους λόγους διαφθοράς είναι και το σύστημα τιμολόγησης των φαρμάκων. Αυτός είναι ο λόγος που η τρόικα στο 1 μνημόνιο, το 2010, στη 2^η αξιολόγηση αναφέρει ότι η φαρμακευτική δαπάνη στην Ελλάδα είναι διπλάσια από το μ/ο της Ευρώπης και στο πλαίσιο αυτό απαιτεί τη ραγδαία μείωσή της με βάση τα ευρωπαϊκά πρότυπα και συγκεκριμένα να μειωθεί στο 1% του ΑΕΠ. Το 2010 ξεκίνησε όντως μία περίοδος μείωσης της δαπάνης και το 2015 το δημόσιο σήμερα δαπανά 1% περίπου του ΑΕΠ για φάρμακα κοντά στον μ/ο της Ε.Ε.

Χαρακτηριστικά έχει αναφερθεί ότι η Novartis ήταν γνωστή για αθέμιτες πρακτικές και την επιθετικότητά της. Το 2011 το μερίδιο της στην ελληνική αγορά ήταν 10%, περίπου το 3^ο υψηλότερο στην Ευρώπη κάτω από την Ελβετία 12%, όπου η έδρα της εταιρίας και την Γερμανία 11% και πολύ υψηλότερο από τις υπόλοιπες χώρες όπως η Ιταλία (6%) , Γαλλία (6%) Ισπανία (6%), Πορτογαλία (6,5). Ενδεικτικά αναφέρονται μεταξύ πολλών φαρμακευτικών προϊόντων το dionan, το οποίο μεταξύ 2009-2015 είχε σημαντικές πωλήσεις 328,9 εκ. ευρώ, μέσες ετήσιες πωλήσεις 47 εκ. ευρώ και μέγιστες το 2009 63,1

εκ. ευρώ Το exforge/coralia είχε πωλήσεις μεταξύ 2009-2015 περί τα 303,1 εκ. ευρώ μέσες ετήσιες 43,4 εκ. ευρώ και μέγιστες το 2014 στα 50,4 εκ. ευρώ. Το glivec είχε συνολικά 177,1 εκ. ευρώ μέσες ετήσιες 25,3 ευρώ και μέγιστες το 2009 28,1 εκ. ευρώ Το galvus/eucreas συνολικά 288,2 εκ. ευρώ μέσες ετήσιες 421,2 και μέγιστες το 2015 55,6 εκ. ευρώ κ.ά.

Ένας μάρτυρας υποστηρίζει ότι συνολικά προκύπτει ότι μόνο τα πρώτα 10 σε πωλήσεις φάρμακα έφταναν κατά μ/ο τα 273 εκ. ευρώ, σε ετήσιες πωλήσεις και τα 2 δις την περίοδο 2009-2015 αντιπροσωπεύοντας το 60% του συνολικού τζίρου. Μία αύξηση της τιμής κατά 5% έως 10% στην τιμή ενός φαρμάκου μπορούσε να δημιουργήσει επιπρόσθετο ετήσιο τζίρο πολλών εκατομμυρίων στην Ελλάδα για την εταιρία. Επηρέαζε το συνολικό τζίρο της εταιρίας σε άλλες χώρες κατά 7-10 δις ετησίως. Πολλά φάρμακα προκαλούσαν σημαντικό έσοδο ανά ασθενή και συνακόλουθα κίνητρα για προκλητή ζήτηση. Για τα έτη 2000-2015 η συνολική φαρμακευτική δαπάνη της Ελλάδας ήταν 60,3 δις. ευρώ, από τα οποία 40,3 δις. ευρώ ήταν η δημόσια φαρμακευτική δαπάνη. Εάν η Ελλάδα δαπανούσε ό,τι και οι υπόλοιπες χώρες της ΕΕ, το ελληνικό δημόσιο θα είχε ξοδέψει 19,7 δις. λιγότερα σε ονομαστικές τιμές, τα οποία σε τιμές 2017 αντιστοιχούν τουλάχιστον σε 33,15 δις. ευρώ. Αν υποθεθεί ότι η εταιρία κατέχει μερίδιο αγοράς περίπου 10%, υπολογίζεται ότι της αναλογούν 1.977 δις. σε ονομαστικές και 3.215 δις σε ανατοκισμένες τιμές από την επίπτωση της υπερβάλλουσας δαπάνης στο σύνολο των χωρών, κατά την ίδια δεκαπενταετή περίοδο.

Σύμφωνα με άλλη κατάθεση, επί υπουργού Υγείας Δ.Α κατά το έτος 2008 η Novartis χορήγησε στην εταιρία CIP συμφερόντων Κ. Γ. έπειτα από ανάθεση του Υπουργείου Υγείας ποσό 50.000 ευρώ για τη διενέργεια συνέντευξης τύπου και για άλλες δράσεις, οι οποίες ουδέποτε πραγματοποιήθηκαν, όπως εκθεσιακό περίπτερο κ.ά. Ο αντιπρόεδρος της εταιρίας Novartis ισχυρίστηκε ότι αυτή η χορηγία έγινε για να εξασφαλιστεί η ευνοϊκή μεταχείριση της εταιρίας από τον Υπουργό, ούτως ώστε να εγκριθεί ταχύτερα και να τιμολογηθεί ψηλότερα συγκεκριμένο το φάρμακο. Μεταξύ άλλων ο ίδιος μάρτυρας καταθέτει ότι την ίδια περίοδο το μεγαλύτερο σκάνδαλο αφορούσε το διαγωνισμό του Υπουργείου για την προμήθεια διαγνωστικών τεστ μοριακού ελέγχου αίματος για τον ιό HIV, όπου αποτελεί το μεγαλύτερο διαγωνισμό που έγινε ποτέ στο χώρο της υγείας ύψους περίπου 200 εκ. ευρώ.

Επίσης αναφέρεται ότι και ο πρώην Υπουργός Α.Λ φρόντισε να αποζημιώσει πλήρως την εταιρία. Σύμφωνα με το μάρτυρα η εταιρία είχε εκπονήσει το HARVARD PROJECT με σκοπό να θωρακίσει τη θέση της στην ελληνική αγορά και να «δεσμεύσει» φορείς και παράγοντες της ελληνικής οικονομίας, όπως υπουργούς υγείας κ.ά έχοντας ενεργό εμπλοκή σε αρμόδια επιτροπή υπό τον τότε πρωθυπουργό Α.Σ . Η δέσμευση θα επιτυγχάνετο μέσω δωροδοκιών των αρμόδιων κρατικών αξιωματούχων, υπουργών και του τότε πρωθυπουργού και για αυτό ο προϋπολογισμός του συγκεκριμένου προγράμματος ανήρχετο σε 1.000.000 ευρώ. Τον Μάιο του 2013 κυκλοφόρησε δελτίο τιμών με σημαντική μείωση των τιμών των φαρμάκων, όμως μετά τον ανασχηματισμό του 2013, όποτε ορίστηκε νέος Υπουργός ο ΑΓ εκδόθηκε διορθωτικό δελτίο τιμών τον Αύγουστο του ίδιου έτους, στο οποίο σημειώθηκαν σημαντικές αυξήσεις στις τιμές των φαρμάκων. Κατά τον μάρτυρα ο Υπουργός ΑΓ χρησιμοποιούσε ως μέθοδο ξεπλύματος των χρημάτων, που λάμβανε ως δώρα από την εταιρία, τις εκδοτικές του δραστηριότητες καθώς και υπηρεσίες προβολής μέσω τηλεπωλήσεων και διοργάνωσης εκδηλώσεων σχετικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας.

Για το 2011 ο προϋπολογισμός, που ζητήθηκε από την ανώτατη διοίκηση της εταιρίας για τον επηρεασμό αξιωματούχων ήταν 445.000 ευρώ και είχε προστεθεί και ο Ι. Σ Διευθυντής τότε του IOBE στους αποδέκτες. Ο ίδιος μάρτυρας καταθέτει ακόμα ότι ο τότε πρόεδρος του ΕΟΦ ανακάλεσε απόφαση επιβολής προστίμου κατά της NOVARTIS.

Σύμφωνα με άλλη μαρτυρία η Novartis Ελλάδας τιμολογούσε τα προϊόντα που παρέδιδε στη Novartis Hellas με τιμή πολλαπλάσια. Από το υπερβάλλον αυτό ποσό τροφοδοτείτο ο λογαριασμός NOVARTIS PHARMA AG από τον οποίο τροφοδοτείτο και ο κεντρικός λογαριασμός της NOVARTIS HELLAS στη Citibank. Τα χρήματα αυτά διανέμονταν στα διάφορα brands προκειμένου να προωθηθούν στη συνέχεια στους δωροδοκούμενους αξιωματούχους και συγκεκριμένα καταβάλλονταν ως αμοιβή σε διάφορες εταιρίες για παροχή υπηρεσιών, οι οποίες κατά ποσοστό 95% δεν παρέχονταν πραγματικά. Στη συνέχεια οι ανωτέρω εταιρείες επέστρεφαν τα χρήματα στον αντιπρόεδρο της εταιρίας για να καταβάλει μερίδιο από αυτά σε κρατικούς αξιωματούχους. Ο πρώην υπουργός Α.Λ. ζητούσε να καταβάλλονται σε αυτόν πάντα σε βάλιτσα και επικοινωνούσε ο πρώτος στο προσωπικό mail του δεύτερου και όχι στο επαγγελματικό. Επίσης ο αντιπρόεδρος ανέφερε ότι η εταιρία computer team ήταν συμφερόντων Α.Λ, χωρίς να φαίνεται ο ίδιος και μέσω αυτής νομιμοποιούσε τα χρήματα που ελάμβανε από την εταιρία ως προϊόν δωροδοκίας. Επίσης η μάρτυρας καταθέτει ότι στα μέσα του έτους 2013 ο αντιπρόεδρος της εταιρίας συναντήθηκε με τον πρώην Πρωθυπουργό Α. Σ στο Μέγαρο Μαξίμου έχοντας μαζί του μια μαύρη βάλιτσα γεμάτη χαρτονομίσματα την οποία παρέδωσε σε αυτόν.

Τα παραπάνω προκύπτουν από καταθέσεις και επιβεβαιώνονται και από το έγγραφο (Φ.40) που περιέχει την αναφορά του FBI μετά από αίτημα νομικής αρωγής αρμόδιας Εισαγγελίας και αποτελεί επίσημο αντίγραφο του Ομοσπονδιακού Γραφείου Ερευνών του Υπουργείου Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, το οποίο υπεβλήθη μέσω της Νομικής Υπηρεσίας, της Πρεσβείας των Ηνωμένων Πολιτειών στην Αθήνα με αριθμ. φακέλου NK - 2057320. Επισημαίνεται ότι στο διαβιβαστικό αναφέρεται ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Ελλάδας μπορεί να χρησιμοποιήσει τις πληροφορίες αυτού του εγγράφου για την εφαρμογή του νόμου και αποδεικτικούς λόγους που αφορούν μόνο τα ακόλουθα φυσικά πρόσωπα: Ανδρέας Λοβέρδος, Μάριος Σαλμάς, Άδωνις Γεωργιάδης, Ανδρέας Λυκουρέντζος, Αντώνιος Σαμαράς, Ιωάννης Στουρνάρας, Δημήτρης Αβραμόπουλος.

Σύμφωνα με την παραπάνω αναφορά η Mindwork (πλήρες Mind work Business Solutions ΕΠΕ), εταιρία ιδιοκτησίας Λίνας Νικολοπούλου, συζύγου Γ. Σ., φέρεται να οργάνωνε εκδρομές σε νησιά για δημοσιογράφους με αυξημένη τιμολόγηση, διπλάσια της αξίας τους. Ο Μανώλης Βουλκίδης, φέρεται να νομιμοποιούσε τα παράνομα έσοδα, μέσω της εταιρείας του (New Medical Development) για λογαριασμό της NOVARTIS μεταξύ 2009-2014 παρέχοντας απατηλές υπηρεσίες και παράγοντας αυξημένες τιμές για αυτά. (Τα έσοδα από τις υπερτιμολογήσεις φέρονται ότι χρησιμοποιούνταν για δωροδοκία κυβερνητικών αξιωματούχων).

Το πόρισμα των Αμερικανικών Αρχών αναφέρει επίσης ότι ο δημοσιογράφος Π.Μ., είχε σημαντική εμπλοκή στο δίκτυο δωροδοκίας της NOVARTIS. Αποτελούσε ουσιαστικά τη γέφυρα μεταξύ της εταιρείας και κυβερνητικών αξιωματούχων, έχοντας πρόσβαση σε 3-4 Υπουργούς Υγείας.

Σε ένα πολύ σημαντικό σημείο του ανωτέρω πορίσματος αναφέρεται ότι ο Αντιπρόεδρος της NOVARTIS, οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι και Υπουργοί Υγείας πληρώνονταν για την εγγραφή (εισαγωγή) νέων φαρμακευτικών προϊόντων στην αγορά και την προστασία έναντι της ελάττωσης τιμών. Η θέση της εταιρείας ήταν ότι μια χορηγία της τάξης των 150.000 ευρώ σ' έναν κυβερνητικό αξιωματούχο είχε τη δυνατότητα να αποφέρει πολλά εκατομμύρια ευρώ σε έσοδα στην εταιρεία.

ΘΕΣΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 86 του Συντάγματος και των άρθρων 4 και 5 του ν. 3126/2003 «περί ποινικής ευθύνης των Υπουργών»- όπως τροποποιήθηκε από το ν. 3961/2011, όταν η εισαγγελική έρευνα αφορά πολιτικά πρόσωπα και τις ποινικές τους ευθύνες, τότε η δικογραφία διαβιβάζεται «αμελλητί» στη Βουλή. Συνεπώς, δεν είναι επιτρεπτή η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, άσκησης ποινικής δίωξης και ανάκρισης ή προανάκρισης χωρίς να ληφθεί απόφαση της Ολομέλειας της Βουλής με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της.

Κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 86, η Βουλή μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητά της για δίωξη μόνον μέχρι το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου, που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος. Συγκεκριμένα προβλέπεται ότι: «Η Βουλή μπορεί να ασκήσει την κατά την παράγραφο 1 αρμοδιότητά της μέχρι το πέρας της δεύτερης τακτικής συνόδου της βουλευτικής περιόδου που αρχίζει μετά την τέλεση του αδικήματος».

Είναι βέβαια γνωστό, ότι η διάταξη του άρθρου 86 παράγραφος 3 του Συντάγματος καθιερώνει μία ειδική παραγραφή των αδικημάτων, θέτοντας μία εξαιρετικά σύντομη αποσβεστική προθεσμία του δικαιώματος της Βουλής να ασκήσει δίωξη εναντίον τους, γεγονός που έχει ήδη δεχθεί δριμεία κριτική καθώς επιφυλάσσει σε μία κατηγορία πολιτών, που θα έπρεπε να έχουν αυξημένες ευθύνες, ένα προνομιακό καθεστώς αντιμετώπισής τους από τη Δικαιοσύνη. Είναι επομένως αυτονόητο πολιτικά για την κυβέρνησή μας ότι η διάταξη αυτή θα πρέπει να αναθεωρηθεί με την επόμενη συνταγματική αναθεώρηση.

Ειδικότερα η πρόταση για την άσκηση δίωξης πρέπει να υποβάλλεται γραπτώς από 30 τουλάχιστον βουλευτές (στο άρθρο 5§1 ν. 3126/2003, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρ.2 του ν. 3961/2011, ορίζονται οι επιμέρους λεπτομέρειες για την υποβολή της πρότασης).

Η Ολομέλεια της Βουλής αποφασίζοντας με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, έχει τις εξής επιλογές: 1) Να αναθέσει σε Τριμελές Γνωμοδοτικό Συμβούλιο - συγκροτούμενο από έναν Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου και δύο Εισαγγελείς Εφετών -το νομικό έλεγχο των στοιχείων της κατηγορίας και της αξιολόγησης της ουσιαστικής βασιμότητάς τους 2) Να συστήσει Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης και 3) Η ίδια να αποφανθεί άμεσα λόγω του πρόδηλου χαρακτήρα της κρίσης για την αποσβεστική προθεσμία ή για την αρμοδιότητα της τακτικής ποινικής δικαιοσύνης.

Εν προκειμένω, από το χρόνο τέλεσης των εγκλημάτων σε συνδυασμό με την παρέλευση της τασσόμενης αποσβεστικής προθεσμίας του άρθρου 86 παρ. 3 Σ προκύπτουν τα εξής:

1. Εγκλήματα απιστίας που ενδεχομένως διαπράχθηκαν κατά την άσκηση των καθηκόντων των: Αντωνίου Σαμαρά, Παναγιώτη Πικραμμένου, Δημήτριου Αβραμόπουλου, Ανδρέα Λυκουρέντζου, Μάριου Σαλμά, Ανδρέα Λοβέρδου, Άδωνι – Σπυρίδωνα Γεωργιάδη, Ιωάννη Στουρνάρα, Ευάγγελου Βενιζέλου και Γεωργίου Κουτρουμάνη, έχουν τελεστεί από το 2006 το νωρίτερο, έως τον Ιανουάριο του 2015 το αργότερο. Επομένως, έχουν παρέλθει για όλα οι δύο πρώτες σύνοδοι της αμέσως επόμενης βουλευτικής περιόδου και ως εκ τούτου εμπίπτουν στην αποσβεστική προθεσμία του άρθρου 86 παρ. 3 Σ.
2. Σχετικά πάντως με τις αναφερόμενες πράξεις στο έγγραφο που απέστειλαν οι βουλευτές Α. Χριστοφιλοπούλου, Α. Λοβέρδο και Β. Κεγκέρογλου σχετικά με τον πρώην Υπουργό Υγείας Π. Κ για το ζήτημα της μη έκδοσης δελτίου τιμών στο πρώτο εξάμηνο του 2015, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι παράμετροι της τιμολόγησης των φαρμάκων αποτελούσαν αντικείμενο της διαπραγματεύσεως με τους με τους θεσμούς. Ως εκ τούτου, η τελική διαμόρφωση του δελτίου τιμών δεν μπορούσε να γίνει αυτοτελώς και αυτοδυνάμως από την ελληνική πλευρά, γεγονός που οδήγησε σε ολιγόμηνη καθυστέρηση. Αυτό εξηγεί την ουσία της καθυστέρησης ανεξάρτητα από το γεγονός, ότι η ποινική ευθύνη ενδεχομένως εμπλεκόμενων πολιτικών προσώπων έχει αποσβεστεί.
3. Τα εγκλήματα δωροληψίας και δωροδοκίας υπαλλήλων (βλ. άρθρα 235 και 236 Ποινικού Κώδικα) αφορούν πράξεις τελούμενες από τους έχοντες ιδιότητα υπαλλήλου, για ενέργειες ή παραλείψεις τους σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους. Κατά τη ρύθμιση του άρθρου 86 παρ. 3, ωστόσο, δεν αρκεί η παραπάνω σχέση, αλλά τα εγκλήματα δωροδοκίας ή δωροληψίας θα πρέπει να έχουν τελεστεί ΚΑΤΑ την άσκηση των καθηκόντων του υπαλλήλου. Επιζητείται δηλαδή από το Σύνταγμα, ενόψει της εφαρμογής μιας εξαιρετικής – ειδικής ρύθμισης, μια αμεσότερη συνάφεια και εγγύτητα προς την άσκηση των καθηκόντων του πολιτικού. Αντίστοιχη π.χ. αμεσότητα επιζητείται για την αναγνώριση άμεσης συνέργειας κατά το άρθρο 46 παρ. 1β του Ποινικού Κώδικα.

Ο χρόνος και ο τρόπος τέλεσης των αντίστοιχων εγκλημάτων και η απαιτούμενη αμεσότητα, ωστόσο, αποτελούν πραγματικό ζήτημα, το οποίο χρειάζεται διερεύνηση και απόδειξη.

Συντρέχει λόγος επομένως ως προς τις παραπάνω πράξεις να αποφασιστεί από τη Βουλή η συγκρότηση ειδικής κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, ώστε να διαπιστωθεί εάν έχουν τελεστεί κατά την άσκηση καθηκόντων των συγκεκριμένων πολιτικών. Σε καταφατική περίπτωση θα πρέπει να αναγνωρισθεί και για τις αναφερόμενες πράξεις δωροδοκίας και δωροληψίας ότι η σχετική ευθύνη έχει αποσβεστεί κατ' άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος. Σε διαφορετική, αρνητική, περίπτωση η δικογραφία θα πρέπει να επιστραφεί στη δικαιοσύνη, η οποία είναι

αρμόδια να διερευνήσει εγκλήματα πολιτικών που δεν έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

4. Από τα έγγραφα που διαβιβάστηκαν από την αρμόδια Εισαγγελία επίσης προκύπτει ότι ερευνώνται περιπτώσεις τέλεσης εγκλήματος νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα. Πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλες τις περιπτώσεις έχουν γίνει γνωστές περιστάσεις από τις οποίες θα μπορούσαν να συναχθούν ενδείξεις παραγωγής περιουσιακού οφέλους από τις πράξεις της δωροληψίας, παθητικής δωροδοκίας και απιστίας και στη συνέχεια νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3691/2008, νομιμοποίηση εσόδων από τις εγκληματικές δραστηριότητες (ξέπλυμα χρήματος), που προβλέπονται στο άρθρο 3, αποτελούν οι ακόλουθες πράξεις: α) Η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες, με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε εμπλέκεται στις δραστηριότητες αυτές, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεων του.

β) Η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας με οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο, όσον αφορά στη φύση, προέλευση, διάθεση, διακίνηση ή χρήση περιουσίας ή στον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή ευρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.

γ) Η απόκτηση, κατοχή, διαχείριση ή χρήση περιουσίας, εν γνώσει κατά το χρόνο της κτήσης ή της διαχείρισης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματικές δραστηριότητες ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες.

δ) Η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα.

ε) Η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που αναφέρονται στα παραπάνω στοιχεία α' έως δ' και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα.

Εξάλλου, όπως ορίζεται στη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 1 εδ. δ' του Ν. 2331/1995, όπως την αντικατέστησε το άρθρο 3 παρ. 1 του Ν. 3424/2005, «η ποινική ευθύνη για το βασικό έγκλημα δεν αποκλείει την τιμωρία του υπαιτίου και για τις πράξεις των ανωτέρω στοιχείων α', β' και γ' της παραγράφου αυτής» (δηλαδή τις πράξεις νομιμοποίησης εσόδων τα οποία προέκυψαν από τη

βασική πράξη). Υπάρχει μάλιστα ήδη σημαντικό νομολογιακό προηγούμενο του Ακυρωτικού Δικαστηρίου (ΣυμβΑΠ 1231/2004 ΠοινΧρον ΝΕ/2005,527 =ΠοινΔικ 2005,33επ. =ΠοινΛογ 2004) βάσει του οποίου γίνεται δεκτό, ότι η δυνατότητα ταύτισης του ενεργητικού υποκειμένου του βασικού εγκλήματος, από το οποίο προήλθαν τα παράνομα έσοδα, με τον δράστη της νομιμοποίησης, αποκλείεται μόνο σε μια περίπτωση: εκεί όπου συντρέχει σκοπός παροχής συνδρομής σε τρίτο πρόσωπο ενεχόμενο σε εγκληματική δραστηριότητα. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, εφόσον ο νόμος δεν διακρίνει και δεδομένου ότι χρησιμοποιεί την έκφραση «όποιος», συνάγεται ότι ενεργητικό υποκείμενο του εγκλήματος του άρθρου 2 παρ. 1 του Ν. 2331/1995 μπορεί να είναι και οποιοσδήποτε, ακόμη και ο υπαίτιος ενός από τα βασικά εγκλήματα.

Ας σημειωθεί ότι οι πλείστοι τρόποι τέλεσης του εγκλήματος νομιμοποίησης εσόδων, όπως είναι η κατοχή περιουσίας και η διακίνησή της στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, συνιστούν εγκλήματα διαρκή, των οποίων η τέλεση συνεχίζεται και ως εκ τούτου δεν τίθεται θέμα παραγραφής, πριν από τη λήξη της διάρκειάς τους.

Από τα παραπάνω επίσης φαίνονται να προκύπτουν ενδείξεις τέλεσης εγκλήματος νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική ενέργεια με πλείονες τρόπους (περιπτώσεις α, β, γ, δ, ε,) που περιγράφονται στα αντίστοιχα ως άνω εδάφια της διάταξης.

Ως εκ τούτου, συντρέχει λόγος και για τις αναφερόμενες στη δικογραφία συγκεκριμένες πράξεις να αποφασιστεί από τη Βουλή η συγκρότηση Ειδικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής κατά το άρθρο 86 παρ.3 του Συντάγματος, ώστε να διαπιστωθεί αν οι πράξεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων έχουν τελεστεί κατά την άσκηση καθηκόντων των συγκεκριμένων πολιτικών. Σε καταφατική περίπτωση θα πρέπει να αναγνωρισθεί και για τις αναφερόμενες πράξεις νομιμοποίησης παράνομων εσόδων ότι η σχετική ευθύνη έχει αποσβεστεί κατ' άρθρο 86 παρ. 3 του Συντάγματος. Σε διαφορετική, αρνητική, περίπτωση η δικογραφία θα πρέπει να επιστραφεί στη δικαιοσύνη, η οποία είναι αρμόδια να διερευνήσει εγκλήματα πολιτικών που δεν έχουν τελεστεί κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

ΠΡΟΤΑΣΗ

Ως εκ τούτου τελικά και εν συνόψει προτείνουμε

- α] Για τις παραπάνω υπό 1 και 2 αναφερόμενες πράξεις να μην ασκηθεί δίωξη, λόγω παρέλευσης της τασσόμενης κατά το Σύνταγμα (άρθρο 86 παρ. 3) αποσβεστικής προθεσμίας και,
- β] Για τις παραπάνω υπό 3 και 4 αναφερόμενες πράξεις να συγκροτηθεί Ειδική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης προκειμένου να ερευνηθεί η αρμοδιότητα της Βουλής να ασκήσει ή μη σχετικές διώξεις και σε αρνητική περίπτωση να επιβεβαιωθεί η δικωκτική αρμοδιότητα της ελληνικής Δικαιοσύνης.

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ, 12/02/2018